

NÁRODNÍ SÍŤ ZDRAVÝCH MĚST ČR (NSZM ČR) VÝROČNÍ ZPRÁVA 2000

I. ZDRAVÁ MĚSTA / NEW GATE 21

V roce 1988 iniciovala Světová zdravotní organizace (WHO OSN) mezinárodní Projekt Zdravé město (Healthy Cities Project), ke kterému přizvala nejvýznamnější evropské metropole. Za prvních deset let trvání projektu (1988-98) vzniklo v Evropě přes 1100 Zdravých měst ve 29 zemích.

Po roce 1989 se myšlenky uvedeného projektu začaly realizovat i ve městech České republiky. V roce 1994 vytvořila aktivní Zdravá města ČR asociaci s názvem Národní síť Zdravých měst České republiky (NSZM ČR), která k 31.12.2000 zastřešuje 28 měst s celkem 1 milionem obyvatel.

NSZM ČR je v současné době jedinou asociací municipalit v ČR, která má ve svém základním poslání (určeném stanovami) hledat cestu k udržitelnému rozvoji, zdraví a kvalitě života v podmínkách měst v České republice.

Udržitelný rozvoj, který Zdravá města sledují, je snahou o to, aby podmínky pro kvalitní život byly zachovány v dlouhodobém horizontu, pro další generace. Uvedeného stavu nelze dosáhnout náhodně. Pokud město hodlá směřovat k udržitelnosti a kvalitě života, jedná se o manažerský postup, který se nazývá strategický rozvoj. Cílem strategického rozvoje v kvalitě místní Agendy 21 (MA21) je vytvořit podmínky pro kvalitní život obyvatel ve všech důležitých oblastech - životní prostředí, sociální prostředí a prosperita města - a tím posílit lidské zdraví, kvalitní život a spokojenost jako základní životní hodnoty.

Hlavním programem Zdravých měst ČR se od roku 1998 stala New Gate 21 (Česká Brána 21), program spolupráce k udržitelnému rozvoji, zdraví a kvalitě života. New Gate 21 je platformou, na které Zdravá města ČR spolupracují se širokým spektrem odborných partnerů (UK, SZÚ, ČEÚ aj.). Program získal titul Worldwide Project EXPO 2000.

Vlivem metodiky New Gate 21 vznikla ve Zdravých městech ČR v krátkém časovém sledu řada MA21 se zapracovaným LEHAP (místní akční plán zdraví a životního prostředí), směřovaných ke strategickému rozvoji měst se širokým zapojením veřejnosti. Tento výsledek síťové spolupráce měst je v podmínkách ČR velice výjimečný.

Co jsou Zdravá města

„Zdravé město“ je prestižní označení pro město, které je aktivně zapojeno do mezinárodního Projektu Zdravé město pod patronací WHO OSN. V rámci jednotlivých států se tato města sdružují do národních sítí, v současné době vzniká síť celoevropská.

Ačkoliv Projekt má v každém městě organizační zázemí úřadu, není pouhou „úřední aktivitou“. Je zejména projektem komunitním – vzniká „most“ pro dialog mezi radnicí a veřejností a otevírá se prostor pro aktivitu obyvatel města. Projekt účinně podporuje MA21 a LEHAP.

Z kterých mezinárodních dokumentů Zdravé město vychází

Projekt Zdravé město a program New Gate 21 se opírají o tyto základní nadnárodní dokumenty:

- v oblasti udržitelného rozvoje se jedná o dokument **Agenda 21** přijatý OSN (ze kterého vychází MA21);
- v oblasti zdraví je to dokument **Health 21 (Zdraví 21)**, který popisuje základní strategii WHO OSN;
- dokument **NEHAP ČR** (Národní akční plán zdraví a životního prostředí ČR), schválený vládou ČR (ze kterého vycházejí LEHAP – místní akční plány).

Co je obsahem pojmu Zdravé město

Zdravým městem může být město, které se cíleně zabývá všemi oblastmi života, jež mohou mít vliv na zdraví a pohodu obyvatel. Nejedná se pouze o **stav prostředí**, ale zejména o **životní styl** lidí a o jejich pocit spokojenosti ve městě. Společný pojem, který vystihuje všechny uvedené oblasti, zní: **podmínky pro kvalitní život**.

Zdravá města spolupracují na zdokonalování metodiky New Gate 21, která **strategickým rozvojem** v kvalitě MA21 přináší do regionů řadu dalších nadnárodních standardů (Health 21, NEHAP) a manažerských metod (PCM-LF, EMS - ISO 14000, CP aj.)

Kdo má Projekt Zdravé město na starost

Za správnou realizaci Projektu ve městě zodpovídá jeden z členů politického vedení města (starosta či primátor nebo jeho zástupce) - politik Projektu ZM.

Pro každodenní práci na Projektu funguje na městského úřadě koordinátor Projektu ZM, který je důležitou osobou i pro jednání s veřejností. Jako oponentní, konzultační a pracovní komise funguje komise Projektu ZM.

Kdo a jak na Projektu spolupracuje

Zdravá města hledají cesty jak vhodně spolupracovat s nejrůznějšími partnery - úřady, institucemi (např. školami) i nevládními organizacemi. Do Projektu bývají zapojeni např. firmy a podnikatelé, jejichž komerční činnost má vazbu na životní styl a prostředí ve městě. Projektu se však mohou aktivně účastnit všichni obyvatelé města – zejména v místních týmech Plánu zdraví, který je každoročně zpracováván ve většině Zdravých měst.

Dosavadní vývoj Projektu Zdravé město v České republice

V letech 1992-94 probíhala v ČR volná spolupráce mezi městy, která se zajímala o Projekt Zdravé město. V letech 1994-97 došlo po založení NSZM ČR k vytvoření základu pro dlouhodobý vývoj Projektu Zdravé město v ČR. Tento rozvoj byl podpořen ministerstvem zdravotnictví ČR tříletou dotací v rámci Projektů podpory zdraví (1994-98) – v roce 1998 byla realizace projektu označena „s vynikajícím plněním“. V letech 1999 a 2000 pokračovala realizace návazných jednoletých PPZ.

NSZM ČR dnes zajišťuje ve spolupráci s odbornými partnery koordinaci Projektu Zdravé město v ČR, konkrétní aktivity pro Zdravá města vč. tvorby know-how, rozsáhlé informační a metodické podpory. V této činnosti NSZM ČR spolupracuje dále s Ministerstvem zdravotnictví ČR, Ministerstvem životního prostředí ČR, UK –

Centrem pro otázky ŽP, Českým ekologickým ústavem, Státním zdravotním ústavem a dalšími důležitými partnery v naší republice.

New Gate 21

Nejdůležitějším krokem v dosavadním vývoji Zdravých měst ČR je program New Gate 21 (Česká Brána 21). Program získal titul **Worldwide Project EXPO 2000**, který převzali zástupci NSZM ČR v srpnu 2000 na výstavě EXPO 2000 v Hannoveru.

Program New Gate 21 (NG21) propojuje Projekt Zdravé město s MA21 a LEHAP a promítá je do místního strategického rozvoje. Uvedené části se v metodice NG21 vzájemně systémově podporují a doplňují. Program současně přináší informační propojení aktivit mezi městy a odbornými partnery (např. prostřednictvím internetového systému eGate).

- **New Gate 21: Sedm vizí zdravého / udržitelného města**

I. Udržitelné město	IV. Město jako domov
II. Město pro děti	V. Město informací a technologií
III. Zdravý život jako móda	VI. Prosperující město
	VII. Naše město stojí za to vidět

Přínos zapojení města do NSZM ČR

- informace o finančních zdrojích pro aktivity ve městě - granty;
- síťová spolupráce mezi členskými městy v rámci NSZM ČR (networking);
- pomoc NSZM ČR a odborných partnerů při zpracování strategie rozvoje města
- v kvalitě MA21 a LEHAP;
- přístup k informacím z ČR i zahraničí (internetový systém, školení pracovníků úřadů);
- přímá vazba na nadnárodní autority – WHO OSN aj.;
- příznivý image města vůči zahraničí a zahraniční spolupráce.

II. ČINNOST ASOCIACE NSZM ČR PRO ČLENY

A. Informační podpora, distribuce informací do Zdravých měst

NSZM ČR provozuje rozsáhlý internetový systém (www.brana.cz). Pro distribuci informací slouží též osobní setkání zástupců Zdravých měst s názvem **Klíč NG21**.

B. Metodická podpora realizace Projektu ZM

Metodika NG21 přináší do měst přehledný návod pro týmovou práci na Plánech zdraví a má vazbu i ke strategickému rozvoji měst.

C. PR a informační aktivity

Mediální a informační kampaň k Projektu ZM, zaměřená na širokou a odbornou veřejnost.

D. Zastřešení Zdravých měst

Jednání s partnery Projektu ZM v ČR i zahraničí (ministerstva, parlament), spolupráce na programu New Gate 21 (odborní partneři). Rozvoj vztahů se zahraničím - WHO a Zdravá města v Evropě.

III. STAV ASOCIACE NSZM ČR

Organizační podrobnosti

NSZM ČR je samostatným právním subjektem - asociací měst, která uskutečňují Projekt Zdravé město v České republice.

NSZM ČR je koordinačním místem Projektu Zdravé město v České republice – ve spolupráci se Státním zdravotním ústavem.

Nejvyšším orgánem asociace je Valná hromada NSZM ČR. Hospodaření a účetnictví prověřuje revizor hospodaření NSZM ČR a auditorská firma.

Řídícím orgánem je Rada NSZM ČR, vedená předsedou NSZM ČR.

Výkonným orgánem asociace je tajemník NSZM ČR a vedoucí Kanceláře ZM. Kancelář ZM v Praze neměla v roce 1999 další pracovníky. Externě byly pro Kancelář ZM zajišťovány překlady zahraničních materiálů a správa internetového systému.

Personální obsazení orgánů

RADA NSZM ČR

V roce 2000 pracovala Rada v obsazení:

1. **Město Zlín** (-- Dr. Jiří Sýkora, politik PZM - náměstek primátora - **předseda**)
2. **Město Brno** (-- Mgr. Ivana Draholová, koordinátorka PZM - **místopředseda**)
3. **Město Kroměříž** (-- Dr. Eva Nováková, místostarostka)
4. **Město Třebíč** (-- Ing. Marie Černá, místostarostka)
5. **Město Frýdlant n.Ostr.** (-- Ing. Iva Lichnová, koordinátorka PZM)
6. **Město Hodonín** (-- Mgr. Ladislav Ambrozek, místostarosta)

Delegovanými osobami v Radě za instituce byli:

- Ministerstvo zdravotnictví ČR (-- Dr. Alena Šteflová)
- Státní zdravotní ústav (-- Dr. Jarmila Rážová)
- Český ekologický ústav (-- Dr. Alena Reitschmiedová)
- Universita Karlova – Centrum pro otázky ŽP (-- Dr. Tomáš Hák)

REVIZNÍ KOMISE NSZM ČR

V roce 2000 pracovala Revizní komise v obsazení:

- **Město Kroměříž** (-- Ing. Marie Pokorná, koordinátorka PZM)
- **Město Šternberk** (-- Dr. Bořivoj Kalina, ved.odboru MěÚ, koordinátor PZM)
- **Město Moravská Třebová** (-- Bc. Jiří Čáp, ved.odboru MěÚ, koordinátor PZM)

ORGANIZAČNÍ ZAJIŠTĚNÍ VNITŘNÍHO CHODU A AKTIVIT NSZM ČR

Aktivity NSZM ČR v kanceláři asociace v Praze zajišťoval:

- **tajemník NSZM ČR** (-- Ing. Petr Švec),
který je současně národním koordinátorem Projektu Zdravé město v ČR.

Členská města asociace (stav k 31.12.2000)

	Město	Poč.obyv. (tis.)		Město	Poč.obyv. (tis.)
	CELKEM :				
1	Blansko	21	15	Poděbrady	13
2	Boskovice	11	16	Prostějov	49
3	Brno	387	17	Sedlčany	8
4	Č.Budějovice	99	18	Slavičín	8
5	Frydlant n.Ostr.	9	19	Šternberk	14
6	Hodonín	28	20	Třebíč	39
7	Karviná	66	21	Třeboň	9
8	Kašperské Hory	4	22	Valašské Meziříčí	27
9	Kouřim	1	23	Veselí n.Mor.	12
10	Kroměříž	29	24	Votice	4
11	Letovice	6	25	Zlaté Hory	4
12	Litoměřice	25	26	Zlín	82
13	Morav. Třebová	11			
14	Orlová	36			

IV. HOSPODAŘENÍ NSZM ČR

Interní revize hospodaření

NSZM ČR ustanovila tříčlennou Revizní komisi, která v průběhu roku 2000 provedla několik revizí hospodaření. Závěrečné stanovisko komise znělo:

Revizní komise nemá výhrady k hospodaření NSZM ČR a doporučuje Valné hromadě schválení roční závěrky za rok 2001.

Audit

NSZM ČR nemá povinnost auditu ze zákona. Přesto již tradičně přistoupila v roce 2000 k zadání auditu z důvodu důsledné seriosnosti NSZM ČR jako asociace měst ČR a transparentnosti jejího hospodaření.

Audit a ověření účetní závěrky za rok 2000, které provedla auditorka Ing. Marie Lakomá (dekret č.1231), byly uzavřeny následujícím výrokem:

Provedla jsem audit přiložené účetní závěrky sdružení Národní síť zdravých měst ČR za rok 2000. Za sestavení účetní závěrky je zodpovědné vedení účetní jednotky. Mojí úlohou je vyjádřit na základě auditu výrok o této účetní závěrce.

Audit jsem provedla v souladu se Zákonem o auditorech a komoře auditorů České republiky a auditorskými směrnici Komory auditorů České republiky. Tyto směrnice požadují, aby byl audit naplánován a proveden tak, aby auditor získal přiměřenou jistotu, že účetní závěrka neobsahuje významné nesprávnosti. Audit zahrnuje výběrovým způsobem provedené ověření úplnosti a průkaznosti částek a informací uvedených v účetní závěrce. Audit rovněž zahrnuje posouzení správnosti a vhodnosti použitých účetních zásad a významných odhadů učiněných účetní jednotkou a zhodnocení celkové prezentace účetní závěrky. Jsem přesvědčena, že provedený audit poskytuje přiměřený podklad pro vyjádření výroku.

Podle mého názoru účetní závěrka ve všech významných ohledech věrně zobrazuje majetek, závazky a finanční situaci sdružení Národní síť zdravých měst k 31.prosinci 2001 a výsledek hospodaření za toto období v souladu s platnými zákony a příslušnými předpisy.

Roční účetní závěrka

Valná hromada NSZM ČR projednala hospodaření organizace za rok 2000 na svém zasedání dne 24.4.2001.

Na základě výsledku revize a auditu, v souladu se Stanovami NSZM ČR, Valná hromada NSZM ČR schválila následující roční účetní závěrku NSZM ČR 2000:

ROČNÍ ÚČETNÍ ZÁVĚRKA NSZM ČR 2000

PŘÍJMY	Kč
prodej zboží	0
prodej výrobků a služeb	47 408
ostatní příjmy (čl.příspěvky, dotace aj.)	843 015
příjmy celkem	890 423

VÝDAJE	Kč
nákup materiálu	9 099
nákup zboží	0
mzdy	48 334
provozní režie a služby	819 768
výdaje celkem	877 201
rozdíl příjmů a výdajů	13 222

Dotace, sponzoring, spolupráce

Projekty NSZM ČR byly v roce 2000 podpořeny Ministerstvem zdravotnictví ČR v rámci „Projektů podpory zdraví“. Dále byly aktivity NSZM ČR podpořena z projektu UNDP „Udržitelný rozvoj ČR: Vytváření podmínek“, prostřednictvím University Karlovy – Centra pro otázky životního prostředí. UK byla současně hlavním odborným partnerem v oblasti udržitelného rozvoje.

NSZM ČR při realizaci mezinárodního Projektu Zdravé město spolupracovala se Světovou zdravotní organizací (WHO), zejména její kanceláří pro Českou republiku a evropskou kanceláří Projektu Zdravé město v Kodani.

V rámci programu New Gate 21 dále NSZM ČR spolupracovala s celou řadou dalších partnerů:

- Ministerstvo životního prostředí ČR
- Institut pro místní správu MV ČR
- Český ekologický ústav
- Státní zdravotní ústav
- Ústav pro ekopolitiku
- Ekologický institut Veronica
- Agentura MS Team
- Mezinárodní institut marketingu a podnikání
- České centrum čistší produkce
- Centrum pro komunitní práci

a další organizace, instituce i osoby.

Národní síť Zdravých měst ČR touto cestou děkuje všem partnerům
 za dobrou spolupráci v roce 2000 a za laskavou podporu.

* * *